

Zaaknummer : 01024862
Ons Kenmerk : ODH613512
Datum : 11-04-2023

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 28 februari 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van dempingswerkzaamheden en het realiseren van nieuwbouw en een park in het kader van de herontwikkeling van de Rijnhaven te Rotterdam en is aangevraagd door gemeente Rotterdam. De aanvraag betreft het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de blaasvaren. Ontheffing wordt aangevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.10, eerste lid, onder c, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de blaasvaren (*Cystopteris fragilis*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2022 tot en met 1 december 2023.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan de gemeente Rotterdam;
- II. de voorschriften 1 tot en met 8 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 1 december 2024.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - a. de start van de werkzaamheden te melden (startmelding);
 - b. het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het "Activiteitenplan Rijnhaven te Rotterdam" van 28 januari 2022. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol inclusief het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de blaasvaren.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie.

De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Hij of zij:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan ontheffing aanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport “Activiteitenplan Rijnhaven te Rotterdam” van 28 januari 2022.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 genoemde maatregel onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Uiterlijk drie maanden voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Haaglanden te worden overgelegd, e-mailadres vergunningen@odh.nl.

Specifieke voorschriften

- 8 De verplaatste blaasvaren en de effectiviteit van de maatregelen dienen te worden gemonitord. Na de verplaatsing dient eenmaal jaarlijks gemonitord te worden door een (ecologisch) deskundige (vs. 4) middels een bezoek in het bloeiseizoen van de blaasvaren. De resultaten van de monitoring dienen voor minimaal drie jaar, jaarlijks vóór 1 december aan Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (vs. 1) en onze dienst via vergunningen@odh.nl onder vermelding van bovenstaand zaaknummer te worden gezonden.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 28 februari 2022 hebben wij een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van dempingswerkzaamheden en het realiseren van nieuwbouw en een park in het kader van de herontwikkeling van de Rijnhaven te Rotterdam en is aangevraagd door gemeente Rotterdam. De aanvraag betreft het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de blaasvaren. Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.10, eerste lid, onder c, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van de blaasvaren (*Cystopteris fragilis*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 augustus 2022 tot en met 1 december 2023.

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- Aanvraagformulier Wet natuurbescherming, referentie: 20420, 28 januari 2022;
- Activiteitenplan Rijnhaven te Rotterdam, Gemeente Rotterdam, 28 januari 2022;
 - o Rijnhaven Feijenoord – Ecologisch vooronderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming, Gemeente Rotterdam, 15 oktober 2020;
 - o Notitie Rotterdamse (kade)muurplanten, Gemeente Rotterdam, 8 februari 2017.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 29 maart 2022 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.8 en 3.10 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De blaasvaren is een van nature in Nederland voorkomende:

- vaatplant van de soorten genoemd in de bijlage, onderdeel B bij de wet.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid onder c, van de Wnb is het verboden dergelijke vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.10 in samenhang met artikel 3.8 van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in 3.8, vijfde lid onder b, en artikel 3.10, tweede lid van de Wnb aan de orde is en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

De aanvraag heeft betrekking op de herontwikkeling van de Rijnhaven te Rotterdam. De haven is in de huidige vorm minimaal in gebruik, derhalve is gekozen om een deel van de haven opnieuw in te richten en hiermee geschikt te maken voor woningbouw. Het voornemen is om één derde van de Rijnhaven te dempen en hiermee ruimte te creëren voor meerdere woontorens en een park. Dit komt ten goede van de vergroening en de woningbehoefte in de omgeving. De doorlooptijd van de werkzaamheden zal een aantal jaren in beslag nemen, aangezien niet direct na het dempen gestart kan worden met de herinrichting.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb heeft in 2020 vooronderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van beschermde soorten in de Rijnhaven. Uit dit vooronderzoek is gebleken dat de Rijnhaven enkel potentieel habitat vormt voor beschermde planten. Middels een veldbezoek op 9 juni 2021 is de aanwezigheid aangetoond van de blaasvaren. Het betreft één exemplaar welke groeit op de kademuur aan de zuidkant van de Rijnhaven. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest. Met de geplande werkzaamheden gaat deze bovenstaande groeiplaats verloren en zonder maatregelen te treffen zou hiermee het exemplaar van de blaasvaren worden vernield. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.10, eerste lid onder c, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de blaasvaren tot een minimum te beperken worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het “Activiteitenplan Rijnhaven te Rotterdam” van 28 januari 2022. Om vernieling van het exemplaar van de blaasvaren te voorkomen wordt dit exemplaar verplaatst naar een nieuwe locatie buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Deze maatregelen bestaan uit het gereed maken van een stuk muur op de nieuwe locatie, waarna het exemplaar van de blaasvaren zorgvuldig verplaatst kan worden. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de blaasvaren, zoals vastgelegd in voorschrift 4.

Staat van instandhouding

Het voorkomen van de blaasvaren is, volgens hoofdstuk 5 van het activiteitenplan, verspreid over Nederland, met een dichtere populatie in Zuid-Limburg. Binnen de provincie Zuid-Holland zijn in een aantal steden groeiplaatsen bekend. Binnen de gemeente Rotterdam is een populatie aanwezig in de Waalhaven van circa zeven exemplaren. Als gevolg van de werkzaamheden gaat de groeiplaats van de blaasvaren verloren.

De Rijnhaven zal in de komende periode ontwikkeld worden, dit gaat gepaard met veel activiteit. Derhalve is een verplaatsing binnen de Rijnhaven geen geschikte optie en is gezocht naar een vergelijkbaar habitat binnen de gemeente. Daaruit is de kademuur in de Wijnhaven aangemerkt als locatie met de grootste potentie. De oriëntatie van deze muur is hetzelfde als die van de huidige groeiplaats. Tevens zijn geen grote veranderingen voorzien in de toekomst, dus ook voor de lange termijn kan deze kademuur een geschikt alternatief bieden. Op deze kademuur is tevens de beschermde schubvaren aanwezig, welke dezelfde eisen stelt aan haar biotoop. De betreffende kademuur staat aangemerkt als beschermd binnen de gemeente Rotterdam, waardoor onderhoud aan de kademuur met uiterste zorg wordt gedaan.

In het bloeiseizoen van de blaasvaren wordt onder begeleiding van een (ecologisch) deskundige een stuk kademuur voorbereid op de nieuwe locatie in de Wijnhaven. Vervolgens wordt de blaasvaren met zoveel mogelijk sediment en cement zorgvuldig uitgehakt op de huidige locatie. Daarna wordt de plant in een bak of emmer met daarin natte aarde getransporteerd naar de Wijnhaven, alwaar de plant wordt geplaatst op de eerdere geparpareerde locatie. Indien het verplaatsingsprotocol goed gevolgd wordt zijn wij van mening dat deze methode de grootste slagingskans heeft.

Voor minimaal drie jaar na de verplaatsing na de blaasvaren dient de verplaatsing gemonitord te worden door een (ecologisch) deskundige. Dit dient te geschieden door het uitvoeren van één inventarisatieronde in het bloeiseizoen van de blaasvaren. De resultaten van deze monitoring dienen jaarlijks te worden toegezonden conform voorschrift 8.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de verplaatsing van de blaasvaren niet leidt tot verslechtering van de instandhouding van de soort.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het ecologisch werkprotocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang: “in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het gebied of het gebouwde”.

Zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan heeft de Rijnhaven t jaren dienst gedaan als actieve haven, maar heden ten dagen is de haven nog nauwelijks in gebruik. Derhalve heeft de gemeente besloten om de locatie een nieuwe functie te geven. Door deze nieuwe inrichting kan de locatie opnieuw een belangrijke rol vervullen binnen de gemeente Rotterdam. Bij het ontwerp is gedacht aan de ambities en behoeften van de stad, namelijk het realiseren van meer woongelegenheden, meer groen in de stad, de transitie van mobiliteits- en energiesystemen, het realiseren van een klimaat robuuste buurt en het aansterken van de lokale economie.

Het project in de Rijnhaven is in lijn met de Woonvisie Rotterdam², waarin de gemeente Rotterdam zich uitspreekt over de doelen voor de stad in 2030. Hierin spelen de haven- en bedrijfsterreinen een belangrijke rol binnen het uitbreiden van de stad binnen de huidige grenzen. Dit project in de Rijnhaven draagt bij aan het realiseren van een significant aandeel in nieuwbouw woongelegenheden. Daarnaast wordt gebouwd conform de huidige eisen, wat resulteert in een nieuw aandeel in energiezuinige en kwalitatief goede woningen. Door het woning aanbod te variëren is er straks plek voor zowel ouderen en mensen die minder te besteden hebben als voor de woningzoekende in het middel(dure) segment. Groen in de stad is een ander thema dat wordt gewaardeerd onder de inwoners van de gemeente, door de groene invulling van een deel van het te realiseren project wordt deze kernwaarde tevens gerealiseerd.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang “in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daaropvolgende gebruik van het gebied of het gebouwde” voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de blaasvaren, die als gevolg van de uitvoering van de activiteit optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek vanwege de locatie van de haven. De Rijnhaven wordt momenteel niet tot nauwelijks meer gebruikt als haven. Momenteel is daarmee de meeste verbinding van de locatie met de wijk weggevallen. Om

² <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/woonvisie/>

de locatie opnieuw een belangrijke functie te geven moet gezocht worden naar een andere invulling dan industrie. Hiervoor moeten hieraan gerelateerde structuren wijken of omgevormd worden om invulling te geven aan de nieuwe plannen, zoals beschreven in hoofdstuk 7 van het activiteitenplan.

De optie om niets te doen met de locatie is niet reëel. Zoals beschreven in de Woonvisie van Rotterdam, zal de stad moeten ontwikkelen om te blijven voldoen aan de groeiende woningbehoefte, daarbij moeten dit soort locaties worden benut. Binnen de gemeenten zijn er nagenoeg geen andere locaties die geschikt zijn om de voorgestelde plannen te realiseren.

Binnen de Rijnhaven is het te dempen deel de enige logische, namelijk het havenhoofd. Indien een ander deel van de haven gedempt wordt, ontstaat een afgesloten stuk water en een schiereiland in de haven. Een bijkomend nadeel is dat de ontsluiting op deze manier lastiger te realiseren is.

Het behouden van de blaasvaren in de Rijnhaven is niet ideaal. Zoals hierboven reeds beschreven zal de activiteit in het resterend stuk haven toenemen, waardoor de blaasvaren hier meer risico loopt om vernield te worden. Derhalve is een andere locatie de beste oplossing.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de blaasvaren zoveel mogelijk voorkomen.

Ontheffingsperiode

Doordat ten tijde van het verlenen van dit besluit de planning niet meer reëel is, besluiten wij de ontheffingsperiode te verlengen tot en met 1 december 2024.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Hiervoor is de gemeente Rotterdam bevoegd gezag.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.10 tweede lid, in samenhang met 3.8 van de Wnb worden verleend.